

[Bladt.]

skal da heller ikke lægge skjul på, at denne lovgivning efterhånden volder visse besværligheder.

Loven om arbejderboliger på landet fik vi i 1938. Jeg tror, jeg har lov til at sige, at gennem de første 15-20 år var der ingen problemer af betydning i denne lovgivning. Fra alle sider i det høje ting er loven blevet modtaget og behandlet med stor velvilje. Det er da også en kendsgerning, at der gennem årene er opført mange tusinder af disse udmærkede og billige boliger i landkommunerne. Det har også været muligt gennem forskellige lovændringer at forbedre kvaliteten af disse huse. Det er min opfattelse, at der i kraft af denne lovgivning er sket en ikke uvæsentlig forbedring af boligstandarden på landet, og jeg tror, det er et synspunkt, vi alle deler.

Når der nu er opstået visse vanskeligheder med at videreføre denne lov i det hidtidige spor, hænger det sammen med, at lovens forudsætninger ikke er helt de samme som før. Går vi bare 10 år tilbage i tiden, var forholdet det, at der i landkommunerne var en del arbejdsløse; der var mange af de såkaldte løsarbejdere med en meget beskeden årsindtægt, ligesom der også var flere af de egentlige landarbejdere. Her var der en ret talrig arbejdergruppe, som lå på et ret ensartet lønniveau. De senere års udvikling har ændret dette forhold. Den fulde beskæftigelse er slået igennem også i landkommunerne. For mange arbejdere har det været lettere at finde arbejde af varig karakter, bl. a. også derved, at der i en del landkommuner er opstået en del mindre industrivirksomheder, ligesom en del arbejdere søger beskæftigelse i de nærmeste provinsbyer.

Denne udvikling har ført til, at indtægtsmulighederne er mere splittede end før. Ganske vist er der stadig arbejdere på landet, som har en beskeden arbejdsindtægt, men i forhold til tidligere er der også mange, som har opnået en bedre lønmæssig placering. Det er disse forhold, der har ført til en lidt anden vurdering af den udlånslov, vi behandler.

I de seks møder, udvalget har holdt, er der særlig 3 ting, som er blevet indgående drøftet, og som også blev berørt af forskellige ordførere under lovforslagets første

behandling: for det første en renteforhøjelse for lån til arbejderboliger, for det andet indførelse af en prioritet foran statslånet og for det tredje overførelse af 1 mill. kr. fra kap. IV-husene — det er dem, der bygges for arbejderens regning — til kap. VI-husene, der bygges for landmandens regning.

Om renteforhøjelsen vil jeg gerne sige, at i konsekvens af den udvikling, der er sket, mener vi ikke, det er urimeligt, at der sker en ajourføring af renten. Sammenlignet med den høje markedsrente og de forrentningsvilkår, der i øvrigt er gældende for andet boligbyggeri, og når vi også tager den huslejestigning i betragtning, som nu kommer, vil det nok være rigtigt at forhøje renten.

Det af ministeren stillede ændringsforslag under nr. 2, som er tiltrådt af udvalget, går ud på, at den halvårige rente forhøjes fra 2 til 3 pct. Her må man erindre sig, at det kun er halvdelen af lånets hovedstol, der forrentes. Renteforhøjelsen vil medføre, at den årlige udgift stiger med 346 kr. — fra 1.392 kr. til 1.738 kr. — for et normalt lån på 48.000 kr.

Ændringsforslagene nr. 3, 4 og 5 er en konsekvens af renteforhøjelsen. Heri fastsættes de ændrede procentsatser, der skal betales i halvårige terminsydelser, og heri indgår både renter og afdrag.

Ændringsforslag nr. 6 går ud på, at arbejderboliger, opført for landmandens regning, ved ejerskifte skal have den halvårige rente forhøjet til 3 pct.

Udvalget har i et samråd med landbrugsministeren bl. a. drøftet spørgsmålet om indførelse af en prioritet foran statslånet. Efter de oplysninger, vi har fået, vil der på et 4½ pct.s kreditforeningslån på 10.000 kr. med en løbetid på 60 år være et kurstab på 41 pct. Når dertil lægges diverse omkostninger ved lånets optagelse, vil det samlede provenutab udgøre 4.775 kr. eller næsten halvdelen af lånets hovedstol, som i givet tilfælde måtte inddækkes gennem statslånet. En sådan ordning forekommer ikke særlig ønskelig, og der er heller ikke stillet ændringsforslag herom.

Derimod har venstres og de konservatives medlemmer i udvalget fastholdt kravet om, at der overføres 1 mill. kr. af rådighedsbeløbet fra kap. IV-husene til kap. VI-hu-